“Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası”nın təsdiq edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR KABİNETİNİN QƏRARI

“Sosial xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 14 mart tarixli 600 nömrəli Fərmanının 1.1.6-cı yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır:**

“Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Artur Rasi-zadə

Bakı şəhəri, 5 noyabr 2013-cü il
320

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
2013-cü il 5 noyabr tarixli 320 nömrəli qərarı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR

Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi

Q A Y D A S I

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda “Sosial xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 13.2-ci maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi qaydasını müəyyən edir.

1.2. Dövlət sosial xidmət müəssisəsi dedikdə, stasionar sosial xidmət müəssisəsi nəzərdə tutulur.

1.3. Bu Qayda “Sosial xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 13.2-ci və 7.1-ci maddələrinə uyğun olaraq, valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlara, *18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə*, baxımsız və sosial təhlükəli vəziyyətdə olan yetkinlik yaşına çatmayanlara, xəstəlik, əlillik və ya ahıllıqla əlaqədar özünəqulluq qabiliyyəti, habelə onlara qulluq və kömək edə biləcək əmək qabiliyyətli qohumları və ya qanuni nümayəndələri olmayan şəxslərə (ailələrə), ictimai təhlükəli xəstəliyə tutulduğuna görə həyat fəaliyyəti məhdudlaşan şəxslərə, insan alverinin qurbanlarına və məişət zorakılığından zərər çəkənlərə şamil olunur. [1]

1.4. Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) (bundan sonra - şəxslər) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi şəxslərin hüquq və azadlıqlarına riayət olunması, şərəf və ləyaqətinə hörmət, tolerantlıq, diskriminasiyaya və stiqmatizasiyaya yol verilməməsi, bərabər imkanların təmin edilməsi, humanizm və konfidensiallıq prinsipləri əsasında həyata keçirilir.

2. Sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilmə qaydaları

2.1. Valideynlərini itirmiş və ya valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar üzrə

2.1.1. Valideynlərini itirmiş və ya valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial xidmət müəssisələrinə (dövlət uşaq müəssisəsinə) yerləşdirilməsi üçün onların valideynlərindən biri, qohumları, digər qanuni nümayəndəsi (qəyyumu, himayəçisi), bələdiyyələr, qeyri-hökumət təşkilatları, habelə onların razılığı ilə digər şəxslər yerli icra hakimiyyəti orqanlarına ərizə ilə müraciət edirlər. Ərizəyə aşağıdakı sənədlər əlavə olunur:

2.1.1.1. uşağın şəxsiyyətini təsdiq edən sənəd;

2.1.1.2. valideynin (qəyyumun, himayəçinin) şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin surəti (nikahdankənar doğulduğu təqdirdə - Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin ~~rayon (şəhər)~~ qeydiyyat şöbəsindən müvafiq arayış); [2]

2.1.1.3. valideyn (valideynlər) vəfat etmişdirsə, ölüm haqqında şəhadətnaməsi və yaxud bu barədə Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin ~~rayon (şəhər)~~ qeydiyyat şöbələrinin arayışı;

2.1.1.4. uşağın yaşayış *yeri üzrə* qeydiyyatda olan şəxslər barədə müvafiq arayış; [3]

2.1.1.5. valideynin (valideynlərin) daşınmaz əmlakına mülkiyyət hüququnu təsdiq edən sənədin surəti.

2.1.2. Uşağın valideyn himayəsindən məhrum olması səbəblərindən asılı olaraq, aşağıdakı sənədlər ərizəyə əlavə olunur:

2.1.2.1. valideynlər boşanmışdırsa - nikahın pozulması haqqında şəhadətnamənin surəti və valideynin razılığı;

2.1.2.2. valideynlərdən birinin və ya hər ikisinin həbsdə olduğu təqdirdə məhkəmənin müvafiq qətnaməsi;

2.1.2.3. valideynin (valideynlərin) əlilliyi varsa, bunu təsdiq edən Tibbi Sosial Ekspert Komissiyasının (bundan sonra - TSEK) *qərarı*. [4]

2.1.3. Müraciətə daxil olduqdan 10 (on) iş günü müddətində “Sosial xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 12.4-cü maddəsi nəzərə alınaraq yerli icra hakimiyyətlərinin qəyyumluq və himayə orqanlarında baxılır, sonra Yetkinlik yaşına çatmayanların işləri və hüquqlarının müdafiəsi üzrə Komissiyanın iclasının protokolundan çıxarış

yerli icra hakimiyyəti başçısının müvafiq sərəncamı ilə rəsmiləşdirilərək, uşağın sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilməsi barədə qərar qəbul edilir.

2.2. *18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər* üzrə[5]

2.2.1. Təhsilə cəlb olunmayan *18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər* üzrə[6]

2.2.1.1. *Əlilliyi müəyyən edilmiş* 5 yaşından 18 yaşınadək təhsilə cəlb olunmayan uşaqların (bundan sonra - uşaqlar) dövlət sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilməsi üçün valideynləri, qohumları, digər qanuni nümayəndəsi (qəyyumu, himayəçisi), bələdiyyələr, qeyri-hökumət təşkilatları, habelə onların razılığı ilə digər şəxslər *Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinin yerli qurumlarına, "DOST" mərkəzlərinə və ya "Şəhid ailələri üzvlərinin, müharibə ilə əlaqədar xəsarət almış hərbi qulluqçuların və əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin müraciətləri üzrə vahid əlaqələndirmə mərkəzlərinə* ərizə ilə müraciət edirlər. Ərizəyə aşağıdakı sənədlər əlavə olunur:[7]

2.2.1.1.1. uşağın şəxsiyyətini təsdiq edən sənəd;

2.2.1.1.2. uşağın əlilliyini müəyyən edən TSEK-in qərarı;[8]

2.2.1.1.3. yoluxucu xəstəliklərin daşıyıcısı olmaması və psixi sağlamlıq vəziyyəti barədə məlumat göstərilməklə, uşağın sağlamlığı haqqında tibbi arayış;

2.2.1.1.4. uşağın yaşayış *yeri üzrə* qeydiyyatda olan şəxslər barədə müvafiq arayış;

2.2.1.1.5. 3 x 4 ölçüdə 2 ədəd fotoşəkil.

2.2.1.2. Sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilməsi barədə ərizə daxil olduğu gündən 5 (beş) iş günü müddətində uşaqların sosial xidmətə olan tələbatının qiymətləndirilməsi və müəyyənləşdirilməsi üçün sosial işçiyə ünvanlanır. Ərizənin daxil olduğu gündən 10 (on) iş günü müddətində uşaqların sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilməsinə olan tələbatı sosial işçi tərəfindən qiymətləndirilir və hesabat hazırlanaraq, *Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinə* göndərilir.[9]

2.2.1.3. Hesabata təqdim olunmuş sənədlərlə birlikdə baxılaraq, *Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyi* tərəfindən uşaqların sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilməsi barədə qərar qəbul edilir.

2.2.2. Təhsilə cəlb olunan *18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər* üzrə

2.2.2.1. *Əlilliyi müəyyən edilmiş* 5 yaşından 18 yaşınadək təhsilə cəlb olunan uşaqların (bundan sonra - uşaqlar) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi üçün valideynləri, qohumları, digər qanuni nümayəndəsi (qəyyumu, himayəçisi), bələdiyyələr, qeyri-hökumət təşkilatları, habelə onların razılığı ilə digər şəxslər yaşadığı ərazi üzrə rayon (şəhər) Psixoloji-tibbi-pedaqoji komissiyaya (bundan sonra - komissiya) ərizə ilə müraciət edirlər. Ərizəyə aşağıdakı sənədlər əlavə olunur:

2.2.2.1.1. uşağın şəxsiyyətini təsdiq edən sənəd;

2.2.2.1.2. yoluxucu xəstəliklərin daşıyıcısı olmaması və psixi sağlamlıq vəziyyəti barədə məlumat göstərilməklə, uşağın sağlamlığı haqqında tibbi arayış;

2.2.2.1.3. uşağın yaşayış *yeri üzrə* qeydiyyatda olan şəxslər barədə müvafiq arayış;

2.2.2.1.4. 3 x 4 ölçüdə 2 ədəd fotoşəkil.

2.2.2.2. Komissiyada sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilmə barədə ərizəyə daxil olduğu gündən 5 (beş) iş günü müddətində baxılır.

2.2.2.3. Ərizənin daxil olduğu gündən 10 (on) iş günü müddətində uşaqların psixoloji-tibbi-pedaqoji müayinəsi aparılır, inkişaf xüsusiyyətləri aşkarlanmaqla diaqnozu müəyyənləşdirilir və uşaqların xüsusi təhsilə olan tələbatı qiymətləndirilərək "Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 16-cı maddəsinə uyğun olaraq komissiyanın qərarı və ərizəyə əlavə olunmuş sənədlər xüsusi təhsil müəssisəsinə göndərilir.

2.3. Baxımsız və ya sosial təhlükəli vəziyyətdə olan yetkinlik yaşına çatmayanlar üzrə

2.3.1. Baxımsız və ya sosial təhlükəli vəziyyətdə olan yetkinlik yaşına çatmayanların (bundan sonra - yetkinlik yaşına çatmayanlar) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə (sosial sığınacaq) yerləşdirilməsinə *Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyi* tərəfindən "Yetkinlik yaşına çatmayanların baxımsızlığının və hüquq pozuntularının profilaktikası haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 11-ci maddəsinə uyğun olaraq aşağıda qeyd olunan sənədlər əsasında baxılır:

2.3.1.1. yetkinlik yaşına çatmayanın yazılı və ya şifahi müraciəti;

2.3.1.2. yetkinlik yaşına çatmayanın arzusunun nəzərə alınması onun mənafeyinə zidd olduğu hallar istisna olmaqla, 10 yaşına çatmış yetkinlik yaşına çatmayanın arzusu nəzərə alınmaqla, onun valideynləri, qohumları, digər qanuni nümayəndəsi (qəyyumu, himayəçisi), bələdiyyələr, qeyri-hökumət təşkilatları, habelə həmin şəxsin razılığı ilə digər şəxslərin müraciətləri;

2.3.1.3. Yetkinlik yaşına çatmayanların işləri və hüquqlarının müdafiəsi üzrə yerli komissiyanın müraciəti;

2.3.1.4. sosial reabilitasiyaya ehtiyacı olan yetkinlik yaşına çatmayanların onlar üçün nəzərdə tutulmuş ixtisaslaşdırılmış sosial reabilitasiya müəssisəsinə yerləşdirilməsi haqqında şəhər, rayon polis orqanının qərarı.

2.3.2. Müraciət daxil olduqdan 3 (üç) iş günü ərzində, "Sosial xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 12.4-cü maddəsi nəzərə alınaraq, yetkinlik yaşına çatmayanın şəxsiyyətinin müəyyənləşdirilməsi, ailəsi və qohumları haqqında məlumatların təmin edilməsi məqsədi ilə daxili işlər orqanına, Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi yanında Əhalinin Dövlət Reyestri Xidmətinə, yerli icra hakimiyyəti başçısının inzibati ərazi dairələri və sahə inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndəliklərinə, Yetkinlik yaşına çatmayanların işləri və hüquqlarının müdafiəsi üzrə yerli komissiyaya və digər aidiyyəti qurumlara sorğu göndərilir, sağlamlıq vəziyyətinin yoxlanılması üçün *ərazi üzrə dövlət tibb* müəssisələrinə müraciət edilir.[10]

2.3.3. Sorğuda tələb olunan məlumatlar göstərilməklə, 5 (beş) iş günü müddətində həmin qurumlar tərəfindən sorğuya cavab verilir.

2.3.4. Sorğu göndərilən qurumlarda zəruri məlumatlar olmadıqda, uşağın yaşının və şəxsiyyətinin müəyyən olunması üçün məhkəməyə müraciət edilir.

2.3.5. Qeyd olunan sənədlərə daxil olduğu gündən 10 (on) iş günü müddətində baxılaraq, uşağın sosial sığınacağa daimi yerləşdirilməsi barədə qərar qəbul edilir.

2.3.6. Hüquq pozuntusu törədən uşağı saxlayan polis orqanı, onun valideynlərini bu barədə məlumatlandırmaqla, yerli icra hakimiyyəti orqanına müraciət edir.

2.3.7. Müraciətə Yetkinlik yaşına çatmayanların işləri və hüquqlarının müdafiəsi üzrə yerli komissiyanın iclasında baxıldıqdan sonra xüsusi pedaqoji yanaşma tələb olunan 8 yaşından 18 yaşınadək olan yetkinlik yaşına çatmayan (14 yaşınadək uşaqların valideynlərinin, 14 yaşından yuxarı olan yeniyetmələrin şəxsi razılığı tələb olunur), böyük ictimai təhlükə törətməyən və ya az ağır cinayət əlamətləri olan ictimai təhlükəli əməl törətmiş, lakin cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması üçün Azərbaycan Respublikasının cinayət qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş yaş həddinə çatmamış yetkinlik yaşına çatmayan, daim qanunazidd davranışlı, təhsildən yayınan, valideynlərlə ünsiyyətdə çətinlik çəkən, valideynlərinin və ya digər qanuni nümayəndələrinin razılığı ilə çətin tərbiyə olunan hesab edilmiş yetkinlik yaşına çatmayan, müxtəlif hüquqpozmalara görə daxili işlər orqanları tərəfindən qeydiyyata alınmış, lakin islah olunması mümkün olmayan uşaqların açıqtipli xüsusi təlim-tərbiyə müəssisələrinə yerləşdirilməsi ilə bağlı Yetkinlik yaşına çatmayanların işləri və hüquqlarının müdafiəsi üzrə yerli komissiyanın iclasının protokolundan çıxarış yerli icra hakimiyyəti başçısının müvafiq sərəncamı ilə rəsmiləşdirilir və uşağın şəxsiyyəti, sağlamlığı, təhsili və ailə vəziyyətinə dair sənədlərlə birlikdə 10 (on) gün müddətində Azərbaycan Respublikasının *Elm və Təhsil* Nazirliyinə göndərilir. [11]

2.3.8. Sənədlərə Azərbaycan Respublikasının *Elm və Təhsil* Nazirliyi tərəfindən baxılaraq, hüquq pozuntusu törədən uşağın sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilməsi barədə 5 (beş) iş günü müddətində göndəriş qəbul edilir.

2.3.9. Yetkinlik yaşına çatmayanların işləri və hüquqlarının müdafiəsi üzrə yerli komissiya ağır və ya xüsusilə ağır cinayət törətmiş, lakin cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması üçün Azərbaycan Respublikasının cinayət qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş yaş həddinə çatmamış şəxslər və cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması üçün Azərbaycan Respublikasının cinayət qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş yaş həddinə çatmış az ağır cinayət törədən 11 yaşından 18 yaşınadək yetkinlik yaşına çatmayanlar barəsində onların qapalı tipli xüsusi təlim-tərbiyə müəssisəsinə göndərilməsi barədə məhkəmə qarşısında vəsatət qaldırır.

2.3.10. Müəssisəyə yerləşdirilmə ilə bağlı məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı uşağın şəxsiyyəti, sağlamlığı, təhsili və ailə vəziyyətinə dair sənədlərlə birlikdə yerli icra hakimiyyəti tərəfindən 10 (on) gün müddətində Azərbaycan Respublikasının *Elm və Təhsil* Nazirliyinə göndərilir.

2.3.11. Müəssisəyə yerləşdirilmə ilə bağlı məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarına təqdim olunmuş sənədlərlə birlikdə Azərbaycan Respublikasının *Elm və Təhsil* Nazirliyi tərəfindən baxılaraq, 5 (beş) gün müddətində hüquq pozuntusu törədən uşağın sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilməsi barədə qərar qəbul edilir.

2.4. Xəstəlik, əlillik və ya ahıllıqla əlaqədar özünəqulluq qabiliyyəti, habelə onlara qulluq və kömək edə biləcək əmək qabiliyyətli qohumları və ya qanuni nümayəndələri olmayan şəxslər (ailələr) üzrə

2.4.1. Xəstəlik, əlillik və ya ahıllıqla əlaqədar özünəqulluq qabiliyyəti, habelə onlara qulluq və kömək edə biləcək əmək qabiliyyətli qohumları və ya qanuni nümayəndələri olmayan şəxslər (ailələr) və ya onların qohumları, qanuni nümayəndəsi (qəyyumu, himayəçisi), bələdiyyələr, qeyri-hökumət təşkilatları, habelə həmin şəxslərin razılığı ilə digər şəxslər dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilmələri üçün *Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinin yerli qurumlarına, "DOST" mərkəzlərinə və ya "Şəhid ailələri üzvlərinin, müharibə ilə əlaqədar xəsarət almış hərbi qulluqçuların və əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin müraciətləri üzrə vahid əlaqələndirmə mərkəzlərinə* ərizə (burada həmçinin onlara qulluq göstərə biləcək yaxın qohumlarının - doğma və ögey qardaşlar, bacılar, ər-arvad, uşaqlar, övladlığa götürülənlər və nəvələrinin olmaması barədə məlumat öz əksini tapmalıdır) ilə müraciət edirlər. Ərizəyə aşağıdakı sənədlər əlavə olunur:[12]

2.4.1.1. şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd;

2.4.1.2. yoluxucu xəstəliklərin daşıyıcısı olmaması və psixi sağlamlıq vəziyyəti barədə məlumat göstərilməklə, sağlamlıq haqqında tibbi arayış;

2.4.1.3. şəxsin əlilliyini təsdiq edən TSEK-in *qərarı*;

2.4.1.4. şəxsin yaşayış *yeri üzrə* qeydiyyatda olan şəxslər barədə müvafiq arayış;

2.4.1.5. 3 x 4 ölçüdə 2 ədəd fotoşəkil.

2.4.2. Məhkəmə tərəfindən fəaliyyət qabiliyyəti olmayan hesab edilmiş, özlərinin əsas həyati tələbatlarını müstəqil təmin edə bilməyən çətin həyat şəraitində olan şəxslərin sənədlərinə şəxsin fəaliyyət qabiliyyəti olmayan hesab edilməsi barədə məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı və onlara baxmağa borclu olan əmək qabiliyyətli qohumlarının və ya qanuni nümayəndələrinin həmin şəxslərə qulluq edə bilməyəcəkləri barədə ərizələri əlavə olunur.

2.4.3. Sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilmə barədə ərizə daxil olduğu gündən 5 (beş) iş günü müddətində şəxsin sosial xidmətə olan tələbatının qiymətləndirilməsi və müəyyənləşdirilməsi üçün sosial işçiyə ünvanlanır. Ərizənin daxil olduğu gündən 10 (on) iş günü müddətində şəxsin sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilməsinə olan tələbatı sosial işçi tərəfindən qiymətləndirilir və hesabat hazırlanaraq *Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinə* göndərilir.

2.4.4. Hesabata təqdim olunmuş sənədlərlə birlikdə baxılaraq, 5 (beş) iş günü müddətində *Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyi* tərəfindən şəxsin (ailənin) sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilməsi barədə qərar qəbul edilir.[13]

2.5. İctimai təhlükəli xəstəliyə tutulduğuna görə həyat fəaliyyəti məhdudlaşan şəxslər üzrə

2.5.1. İctimai təhlükəli xəstəliyə tutulduğuna görə həyat fəaliyyəti məhdudlaşan şəxslər və ya onların qohumları, qanuni nümayəndəsi (qəyyumu, himayəçisi), bələdiyyələr, qeyri-hökumət təşkilatları, habelə həmin şəxsin razılığı ilə digər şəxslər dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilmələri üçün *ərazi üzrə dövlət tibb* müəssisələrinə ərizə ilə müraciət edirlər. Ərizəyə aşağıdakı sənədlər əlavə olunur: [14]

2.5.1.1. şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd;

2.5.1.2. ambulator, stasionar xəstənin tibbi kartasından çıxarış;

2.5.1.3. şəxsin yaşayış *yeri üzrə* qeydiyyatda olan şəxslər barədə müvafiq arayış;

2.5.1.4. 3 x 4 ölçüdə 2 ədəd fotoşəkil.

2.5.2. Sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilməsi barədə müraciət ərizəsi daxil olduğu gündən 5 (beş) iş günü müddətində şəxsin sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilməsinə olan tələbatı sosial işçi (həkim) tərəfindən qiymətləndirilərək, *ərazi üzrə dövlət tibb* müəssisəsi tərəfindən sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilməsi barədə qərar qəbul edilir.[15]

2.6. İnsan alveri qurbanları üzrə

2.6.1. İnsan alveri qurbanlarının dövlət sosial xidmət müəssisəsinə (sığınacağa) yerləşdirilməsi "Sosial xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 12.4-cü maddəsi nəzərə alınaraq, "İnsan alverinə qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 9 noyabr tarixli 203 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "İnsan alveri qurbanları üçün xüsusi müəssisələrin yaradılması, maliyyələşdirilməsi, fəaliyyəti, habelə onların fəaliyyətinə nəzarət Qaydaları"na və 2009-cu il 19 noyabr tarixli 180 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "İnsan alverinin qurbanı olmuş uşaqların sığınacaqda yerləşdirilməsi və saxlanılması Qaydaları"na müvafiq olaraq tənzimlənir.

2.7. Məişət zorakılığından zərər çəkənlər üzrə

2.7.1. Məişət zorakılığından zərər çəkən şəxslər, habelə həmin şəxsin razılığı ilə qohumları, qanuni nümayəndəsi (qəyyumu, himayəçisi), bələdiyyələr, qeyri-hökumət təşkilatları və ya digər şəxslər bu barədə yerli icra hakimiyyəti orqanlarına və ya şəhər, rayon polis orqanlarına müraciət etməlidirlər.

2.7.2. Məişət zorakılığından zərər çəkənlərə yardım mərkəzinin (bundan sonra - yardım mərkəzi) sosial işçisi (psixoloqu) yerli icra hakimiyyəti orqanına və ya polis orqanına dəvət edilir, şəxslə söhbət nəticəsində onun məişət zorakılığına məruz qalması faktı təsdiqlənərək müvafiq akt tərtib edilir və şəxs yardım mərkəzinə müşayiət edilir.

2.7.3. Məişət zorakılığından zərər çəkən şəxslər yardım mərkəzlərinə birbaşa müraciət etdikdə yerli icra hakimiyyəti orqanının və ya şəhər, rayon polis orqanının əməkdaşı yardım mərkəzinə dəvət edilir.

2.7.4. Yardım mərkəzində qısamüddətli (3 gün) ilkin reabilitasiya xidmətindən sonra müvafiq akt tərtib edilir və şəxsin istəyinə və sosial işçinin hazırladığı fərdi iş planına uyğun olaraq sığınacağa qəbul edilir.

Qeyd. Şəxsin sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilməsindən imtina edildikdə, imtina barədə qərar 3 (üç) iş günü müddətində ərizəçiyə təqdim edilir (göndərilir). Qərarda imtinanın səbəbləri göstərilməlidir. Ərizəyə əlavə olunan sənədlərin əsli ərizəçiyə qaytarılır.

3. Sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilən çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) hüquqları

3.1. Sosial xidmət müəssisəsinə yerləşdirilən çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) aşağıdakı hüquqları vardır:

3.1.1. sosial xidmət göstərilməsinin mümkünlüyü, qaydası və şərtləri, sosial xidmətin forma və növləri, habelə öz hüquq və vəzifələri barədə məlumat almaq;

3.1.2. sosial xidmətə olan tələbatın müəyyən edilməsində və qiymətləndirilməsində iştirak etmək;

3.1.3. sosial xidmətə olan tələbatın xarakteri nəzərə alınmaqla, sosial xidmət göstərən müəssisəni seçmək (hüquq pozuntusu törədən uşaqlar istisna olmaqla);

3.1.4. sosial xidmət göstərilməsinə razılıq vermək və ya sosial xidmət göstərilməsindən imtina etmək;

3.1.5. sosial xidmət göstərən subyektlər tərəfindən şərəf və ləyaqətinə hörmət olunmasını və humanist münasibət bəslənməsini tələb etmək, habelə onların hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) inzibati qaydada və (və ya) məhkəmə qaydasında şikayət etmək;

3.1.6. sosial xidmət müəssisələrində sanitariya-gigiyena tələblərinə cavab verən şəraitlə təmin olunmaq;

3.1.7. sosial xidmət müəssisələrində daxili intizam qaydalarını pozmamaq şərtilə dini ayinlərin icrası üçün ayrıca yerlə təmin olunmaq;

3.1.8. kütləvi informasiya vasitələri ilə təmin olunmaq;

3.1.9. şəxsi xarakterli məlumatların konfidensiallığının təmin olunmasını tələb etmək.

İSTİFADƏ OLUNMUŞ MƏNBƏ SƏNƏDLƏRİNİN SİYAHISI

1. 17 dekabr 2015-ci il tarixli **387** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Azərbaycan" qəzeti, 20 dekabr 2015-ci il, 281 , Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015-ci il, 12, maddə 1584)**
2. 28 noyabr 2016-cı il tarixli **488** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Xalq" qəzeti, 29 noyabr 2016-cı il, 264, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016-cı il, 11, maddə 1976)**
3. 7 mart 2019-cu il tarixli **80** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Xalq" qəzeti, 14 mart 2019-cu il, 59, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, 3, maddə 514**)
4. 9 iyul 2019-cu il tarixli **295** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Xalq" qəzeti, 13 iyul 2019-cu il, 150 , Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, 7, maddə 1318)**
5. 30 noyabr 2020-ci il tarixli **467** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Xalq" qəzeti, 3 dekabr 2020-ci il, 253 , Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020-ci il, 11, maddə 1410)**
6. 5 mart 2021-ci il tarixli **54** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Xalq" qəzeti, 12 mart 2021-ci il, 55 , Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 3, maddə 273)**
7. 6 oktyabr 2021-ci il tarixli **294** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Xalq" qəzeti, 8 oktyabr 2021-ci il, 216 , Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 10, maddə 1163)**
8. 15 iyul 2022-ci il tarixli **268** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Xalq" qəzeti, 21 iyul 2022-ci il, 151 , Azərbaycan**

Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022-ci il, 7, maddə 819)

9. [21 sentyabr 2022-ci il tarixli **367** nömrəli] Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **(Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin rəsmi internet saytı, 23 sentyabr 2022-ci il, "Xalq" qəzeti, 27 sentyabr 2022-ci il, 209, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022-ci il, 9, maddə 1100)**
10. [21 dekabr 2022-ci il tarixli **448** nömrəli] Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **(Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin rəsmi internet saytı, 23 dekabr 2022-ci il)**

QƏRARA EDİLMİŞ DƏYİŞİKLİK VƏ ƏLAVƏLƏRİN SİYAHISI

---

[1] 21 sentyabr 2022-ci il tarixli **367** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **(Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin rəsmi internet saytı, 23 sentyabr 2022-ci il, "Xalq" qəzeti, 27 sentyabr 2022-ci il, 209, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022-ci il, 9, maddə 1100)** ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 1.3-cü bəndində "**sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlara**" sözləri "**18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[2] 15 iyul 2022-ci il tarixli **268** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Xalq" qəzeti, 21 iyul 2022-ci il, 151 , Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022-ci il, 7, maddə 819**) ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.1.1.2-ci və 2.1.1.3-cü yarımbəndlərindən "**rayon (şəhər)**" sözləri çıxarılmışdır.

[3] 17 dekabr 2015-ci il tarixli **387** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Azərbaycan" qəzeti, 20 dekabr 2015-ci il, 281**, **Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015-ci il, 12, maddə 1584)** ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.1.1.4-cü, 2.2.1.1.4-cü, 2.2.2.1.3-cü, 2.4.1.4-cü və 2.5.1.3-cü yarımbəndlərində "**yerindən**" sözü "**yeri üzrə**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[4] 7 mart 2019-cu il tarixli **80** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Xalq" qəzeti, 14 mart 2019-cu il, 59, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, 3, maddə 514**) ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.1.2.3-cü və 2.4.1.3-cü yarımbəndlərində "**müayinə aktından çıxarış**" sözləri "**qərarı**" sözü ilə əvəz edilmişdir.

[5] 21 sentyabr 2022-ci il tarixli **367** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **(Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin rəsmi internet saytı, 23 sentyabr 2022-ci il, "Xalq" qəzeti, 27 sentyabr 2022-ci il, 209)** ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.2-ci bəndin birinci abzasında "**Sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar**" sözləri "**18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[6] 21 sentyabr 2022-ci il tarixli **367** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **(Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin rəsmi internet saytı, 23 sentyabr 2022-ci il, "Xalq" qəzeti, 27 sentyabr 2022-ci il, 209)** ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.2.1-ci və 2.2.2-ci yarımbəndlərində "**sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar**" sözləri "**18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[7] 9 iyul 2019-cu il tarixli **295** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Xalq" qəzeti, 13 iyul 2019-cu il, 150 , Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, 7, maddə 1318)** ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.2.1-ci və 2.4.1-ci yarımbəndlərinin birinci cümlələrinə "**şəhər, rayon şöbələrinə**" sözlərindən sonra "**və ya "DOST" mərkəzlərinə**" sözləri əlavə edilmişdir.

6 oktyabr 2021-ci il tarixli **294** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Xalq" qəzeti, 8 oktyabr 2021-ci il, 216, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 10, maddə 1163)** ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.2.1.1-ci və 2.4.1-ci yarımbəndlərinin birinci cümlələrində "**və ya "DOST" mərkəzlərinə**" sözləri "**, "DOST" mərkəzlərinə və ya "Şəhid ailələri üzvlərinin, müharibə ilə əlaqədar xəsarət almış hərbi qulluqçuların və əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin müraciətləri üzrə vahid əlaqələndirmə mərkəzlərinə**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

21 sentyabr 2022-ci il tarixli **367** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **(Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin rəsmi internet saytı, 23 sentyabr 2022-ci il, "Xalq" qəzeti, 27 sentyabr 2022-ci il, 209)** ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.2.1.1-ci və 2.2.2.1-ci yarımbəndlərində "**Sağlamlıq imkanları məhdud**" sözləri "**Əlilliyi müəyyən edilmiş**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[8] 7 mart 2019-cu il tarixli **80** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Xalq" qəzeti, 14 mart 2019-cu il, 59, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, 3, maddə 514**) ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.2.1.1.2-ci yarımbəndi yeni redaksiyada verilmişdir.

əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

~~2.2.1.1.2. uşağın sağlamlıq imkanlarının məhdudluğunu təsdiq edən TSEK-in müayinə aktından çıxarış;~~

-

[9] 5 mart 2021-ci il tarixli **54** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Xalq" qəzeti, 12 mart 2021-ci il, 55 , Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 3, maddə 273)** ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.2.1.2-ci yarımbəndinin ikinci cümləsində, 2.2.1.3-cü, 2.3.1-ci yarımbəndlərdə, 2.4.3-cü yarımbəndin ikinci cümləsində və 2.4.4-cü yarımbənddə ismin müvafiq hallarında "**Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondu**" sözləri ismin müvafiq hallarında "**Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyi**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[10] 30 noyabr 2020-ci il tarixli **467** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı **("Xalq" qəzeti, 3 dekabr 2020-ci il, 253 , Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020-ci il, 11, maddə 1410)** ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.3.2-ci yarımbəndində "**ərazi üzrə səhiyyə idarə və**" sözləri "**ərazi üzrə dövlət tibb**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[11] 21 dekabr 2022-ci il tarixli **448** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin rəsmi internet saytı, 23 dekabr 2022-ci il**) ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.3.7-ci, 2.3.8-ci, 2.3.10-cu və 2.3.11-ci yarımbəndlərində "**Təhsil**" sözü "**Elm və Təhsil**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[12] 28 noyabr 2016-cı il tarixli **488** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**"Xalq" qəzeti, 29 noyabr 2016-cı il, 264, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016-cı il, 11, maddə 1976**) ilə 2.2.1.1-ci və 2.4.1-ci yarımbəndlərdə "**Dövlət Sosial Təminat Xidmətinin şəhər, rayon əhalisinin sosial müdafiəsi mərkəzlərinə**" sözləri "**Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun şəhər, rayon şöbələrinə**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

5 mart 2021-ci il tarixli **54** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**"Xalq" qəzeti, 12 mart 2021-ci il, 55 , Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 3, maddə 273**) ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.2.1.1-ci və 2.4.1-ci yarımbəndlərinin birinci cümlələrində "**Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun şəhər, rayon şöbələrinə**" sözləri "**Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinin yerli qurumlarına**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[13] 28 noyabr 2016-cı il tarixli **488** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**"Xalq" qəzeti, 29 noyabr 2016-cı il, 264, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016-cı il, 11, maddə 1976**) ilə 2.2.1.2-ci, 2.2.1.3-cü, 2.3.1-ci, 2.4.3-cü və 2.4.4-cü yarımbəndlərdə ismin müvafiq hallarında "**Dövlət Sosial Təminat Xidməti**" sözləri ismin müvafiq hallarında "**Dövlət Sosial Müdafiə Fondu**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[14] 30 noyabr 2020-ci il tarixli **467** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**"Xalq" qəzeti, 3 dekabr 2020-ci il, 253 , Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020-ci il, 11, maddə 1410**) ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.5.1-ci yarımbəndin birinci cümləsində "**yerli səhiyyə idarə və**" sözləri "**ərazi üzrə dövlət tibb**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[15] 30 noyabr 2020-ci il tarixli **467** nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**"Xalq" qəzeti, 3 dekabr 2020-ci il, 253 , Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020-ci il, 11, maddə 1410**) ilə "Çətin həyat şəraitində olan şəxslərin (ailələrin) dövlət sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilməsi Qaydası"nın 2.5.2-ci yarımbəndində "**ərazi üzrə səhiyyə**" sözləri "**ərazi üzrə dövlət tibb**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.